

¹ Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet² Univerzitetski klinički centar Srbije, Klinika za ortopedsku hirurgiju i traumatologiju³ Univerzitetski klinički centar Srbije, Klinika za opekotine, plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju

FUNKCIONALNA REKONSTRUKCIJA EKSTREMITETA

Ivana Glišović Jovanović^{1,2}, Milan Jovanović^{1,3}

DOI: 10.5937/53_SNM25053G

Funkcionalni deficit (FD) ekstremiteta podrazumeva umanjeno ili odsustvo funkcije dela ili ekstremiteta u celini, što u značajnoj meri utiče na kvalitet života.

FD se može javiti u ranom životnom dobu kao posledica urođenih ili razvojnih poremećaja.

U kasnijem životnom dobu, jedan od uzroka pojave je oštećenje perifernih nerava (PN).

Lezije PN mogu biti privremene, prolaznog karaktera, kada možemo očekivati oporavak i vraćanje funkcije skoro u celosti nakon izvesnog vremena. Međutim jedan broj lezija PN je ireverzibilnog karaktera, gde postoji trajni gubitak funkcije samog nerva, bilo kao posledice inicijalne povrede, patološke promene ili neuspeha u preduzetom hirurškom lečenju.

Kod svakog FD postoji manji ili veći deformitet, koji je jedna karika ili u uzročnom ili u posledičnom lancu, koja je veoma značajna u samom lečenju obzirom da predstavlja jedan od glavnih problema koji je potrebno rešavati.

U cilju obnove funkcije delova ili ekstremiteta u celini, primenjuje se čitav niz procedura. Sa jedne strane postoje neinvazivne metode u smislu fizikalne terapije i korišćenja različitih pomagala. Sa druge strane, postoji veliki broj hirurških procedura i tehnika, bilo na mekim tkivima (tetivni i mišićni transferi, tenodeze, tenotomije, mikrovaskularni reznjevi), tako i na koštano zglobovima (artrodeze, atrolize i korektivne osteotomije). U praksi se uglavnom primenjuju kombinovane operacione tehnike. Preduslov za hirurško lečenje pacijenata, je održavanje punog opsega pasivnih pokreta u svim zglobovima, ukoliko je to izvodljivo zbog prirode povrede, u cilju prevencije fiksiranih kontraktura i deformiteta, kao i očuvanje snage mišića nepovređenih delova ekstremiteta.

Multidisciplinarnim pristupom i individualno planiranim i izvršenim hirurškim intervencijama, moguće je postići je značajno funkcionalno poboljšanje, sa socijalnom i radnom reintegracijom pacijenata.

Ključne reči: periferni nervi, funkcionalni deficit, ireparabilne lezije ekstremiteta, funkcionalna rekonstrukcija

Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet

Univerzitetski klinički centar Srbije, Klinika za neurohirurgiju

HIRURŠKO LEČENJE OBOLJENJA PERIFERNOG NERVNOG SISTEMA (KOMPRESIVNE NEUROPATIJE I TUMORI)

Lukas Rasulić, Jovan Grujić

DOI: 10.5937/53_SNM25053R

Oboljenja perifernog nervnog sistema koja su najčešći predmet hirurškog lečenja su kompresivne neuropatije i tumore perifernih nerava. Ova patologija predstavlja dijagnostički i terapijski izazov jer postavljanje indikacije za operativno lečenje nije uvek jasno i jednostavno.

Kompresivne neuropatije, poput sindroma karpalnog tunela, kubitalnog tunela i drugih entrapment sindroma, najčešći su oblici perifernih neuropatija. Klinički se ispoljavaju progresivnim senzornim smetnjama, slabošću i bolom, a pravovremena dekompresivna hirurška intervencija omogućava zaustavljanje progresije i povratak funkcije.

Tumori perifernih nerava, benigni (npr. švanomi, neurofibromi) ili maligni (MPNST), mogu nastati sporadično ili u okviru neurokutanih sindroma. Hirurško lečenje podrazumeva pažljivu mikroneurohiruršku resekciju uz očuvanje funkcije nerava, dok se kod malignih lezija primenjuju radikalniji pristupi uz mogućnost rekonstruktivnih procedura. Intraoperativni neurofiziološki monitoring i mikrotehnike značajno doprinose očuvanju funkcionalnog integriteta tokom operacije.

Ishod lečenja zavisi od tipa i lokalizacije lezije, dužine trajanja simptoma i prisustva pridruženih oboljenja. U poslednje vreme pored hirurgije sve veći značaj imaju sofisticirane dijagnostičke metode preoperativne evaluacije (visokorezolutivni ultrazvuk, MR neurografija), a zarad pravljenja što preciznije hirurške strategije.

Hirurško lečenje kompresivnih neuropatija i tumora perifernih nerava je i dan danas zlatni standard kada su konzervativne mere lečenja iscrpljene. Individualizovan terapijski pristup, primena mikrohrurških i rekonstruktivnih tehnika, kao i multidisciplinarna saradnja, ključni su faktori za postizanje optimalnih funkcionalnih i onkoloških rezultata.

Ključne reči: neuropatije, tumori, mikrohrurgija, monitoring, neurografija